

Cieślak, Tadeusz

"Publizistik aus Profession :
Festschrift für Johannes Binkowski
aus Anlass der Vollendung seines 70.
Lebensjahres", Düsseldorf 1978 :
[recenzja]

Kwartalnik Historii Prasy Polskiej 19/3, 146-147

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Publizistik aus Profession. Festschrift für Johannes Binkowski aus Anlass der Vollendung seines 70. Lebensjahres, Düsseldorf [1978], ss. 170.

Pięknie wydany tom, zawierający jedenaście artykułów stanowiących zestaw danych bio- i bibliograficznych o jubilationie, z ciekawym i świetnie graficznie wykonanym jego portretem, jest dwunastym z kolei w serii „Journalismus”, założonej w 1960 r.

J. Binkowski urodził się w 1908 r. w Nysie. Ojciec jego był założycielem i redaktorem naczelnym pisma „Ostdeutsche Arbeiterzeitung”. Sam jubilat po studiach uniwersyteckich we Wrocławiu i Kolonii i uzyskaniu stopnia doktora filozofii poświęcił się pracy nad wychowaniem dorosłych, szczególnie w zakresie religijnym (był działaczem instytucji katolickich) i w 1936 r. wydał na ten temat książkę. Od 1938 r. był przesładowany przez gestapo. Lata 1940—1945 spędził w wojsku. Po powrocie z amerykańskiego obozu jenieckiego znów podjął pracę w dziedzinie wychowania dorosłych, równocześnie zaś był aktywnym publicystą, kierującym kolejno dwoma pismami w Wirtembergii. Zorganizował spółdzielnię wydającą pisma powiatowe i lokalne i został jej szefem. Od początku powojennej działalności inspirował Binkowski powołanie instytucji dokształcającej młodych redaktorów i w 1951 r. został kierownikiem założonego w tym celu seminarium. W miarę rozbudowy studiów dziennikarskich zaangażowanie Binkowskiego było coraz bardziej różnorodne. Objął wykłady na uniwersytecie w Stuttgarcie, współpracował przy redakcji programu studiów, w 1952 r. objął funkcję przewodniczącego wydziału publicystyki i nauki w Związkowej Organizacji Niemieckiej Wydawców Czasopism, a w cztery lata później przewodniczącego Rady i Zarządu nowo powołanej fundacji dla popierania rozwoju kształcenia i badań prasy.

W latach 1967—1970 był przewodniczącym Południowo-Niemieckiego Związku Wydawców Czasopism, powierzano mu szereg kierowniczych funkcji w międzynarodowych instytucjach dziennikarskich w Paryżu i Londynie, powołano do kierownictwa kilku związków i instytucji wyznaniowych, prasowych, telewizyjnych itd. We własnej pracy badawczej i publicystycznej rozważał Binkowski — poza kwestiami wyznaniowymi — zagadnienia wolności i prawdy w pracy dziennikarskiej.

Tom ku jego czci składa się w większości z artykułów profesorów prasoznawstwa (na jedenaście pozycji sześć wyszło spod ich pióra), pozostali autorzy albo byli, albo jeszcze są wykładowcami na wydziałach dziennikarskich. Ich ciekawe rozważania dotyczą trzech zespołów zagadnień, a mianowicie: treści i perspektyw rozwojowych nauk związanych z tzw. *mass media*, doświadczeń z okresu hitleryzmu i pierwszych lat po II wojnie, wreszcie zagadnień aktualnych. W zespole pierwszym, w którym dominują rozważania historyczne i teoretyczne, autorzy propo-

nują konkretne programy kształcenia osób pragnących zawodowo zajmować się działem *mass media*; przytaczają przy tym interesujące wyniki badań socjologicznych kandydatów do tego zawodu, dotyczących także ich profesjonalnych perspektyw. W tym samym dziale znajdujemy ciekawe rozważania na temat wyodrębnienia się zawodu dziennikarskiego.

Drugi krąg zagadnień dotyczy okresu hitleryzmu. Autorzy opisują proces podporządkowywania prasy reżimowi, przejmowania tytułów własności. Interesująca jest przytoczona tu argumentacja głównego realizatora hitlerowskiej polityki wobec prasy Maxa Amanna, według którego Hitlerowi chodziło jedynie o eliminację prywatnych wydawnictw prasowych. W artykułach występuje dobrze znana postać Maxa Winklera, ostatniego pruskiego burmistrza Grudziądza, potem doktora *honoris causa* niemieckiej Politechniki Gdańskiej i prawej ręki Amanna. Nie porusza się szczególnych zasług tegoż Winklera w zwalczaniu Polaków, w gromadzeniu funduszków specjalnych dla prasy niemieckiej w Polsce oraz kierowania przezeń instytucją Treuhänderów na wschodzie Europy. Winkler zaliczony został do grupy mało obciążonych współpracą z hitleryzmem, jakkolwiek był sprawcą przejścia nie tylko wielkich koncernów prasowych w ręce hitlerowskie, ale również i przedsiębiorstw filmowych, z UFA na czele, o czym warto pamiętać. Ten były goniec magistracki, bez żadnego wykształcenia, okazał się cennym współpracownikiem w utwierdzaniu reżimu. W innym artykule przypomniano postać redaktora Karla von Zwecka jako symbolu kamuflażu, który podpisywał dziękczynne telegramy do Hitlera, ale — zdaniem autora artykułu — starał się uratować wszystko, co w tych warunkach było do uratowania.

W grupie trzeciej znalazły się teksty omawiające podobieństwa i różnice polityki prasowej w poszczególnych strefach okupacyjnych Niemiec, organizację prasy partyjnej w warunkach powojennych oraz pracy dziennikarzy w NRD. Autorka tego ostatniego opracowania, dr Gertrude Steindl, jest równocześnie wydawcą całego tomu, co zapewne oznacza organizacyjne i redakcyjne jego opracowanie.

Poza omówionymi znalazły się w tomie jeszcze dwa artykuły, z których jeden zajmuje się rozwojem prawa współdecydowania przez pracowników w wydawnictwach prasowych, drugi zaś zmaganiem konkurencyjnymi między prasą i radiem, co obydwu środkom przekazu przyniosło korzystne zmiany.

Tom zawiera ciekawe rozważania, oczywiście dyskusyjne, ale zawierające interesujące propozycje i naświetlenie. Nie tylko więc piękną oprawą i kolorowym portretem godnie uczczono siedemdziesięciolecie Johanna Binkowskiego, ale również doбором ciekawych artykułów.